

78. A bölcsesség ajándéka fogékonyá teszi értelmünket, hogy a dolgokat Isten szempontjai szerint szemléljük

Énekeljük a 101. számú éneket:

*Szállj ránk, életadó Lélek,
Szállj le, igaz Bölcsesség! Szívem Veled elteljek.
Botló léptem előtt gyűlj fel, múlhatatlan fényesség.
Háznépedre jer le, Bölcsesség Lelke!*

A Szentlélek ajándékai **arra képesítenek bennünket, hogy a Szentlélek indításait, kezdeményezéseit tanulékony lélekkel felfogjuk és kövessük.** A Szentlélek ajándékait a megszentelő kegyelemmel és a belénk öntött erényekkel – vagyis a hit, a remény és a szeretet erényével – együtt kapjuk meg.

Ezek az ajándékok csak azokban hatékonyak, akik:

- a) az önmegtágadást gyakorolják,
- b) az isteni és az erkölcsi erények útját járják,
- c) és ezzel kiérdemelik azt, hogy lelkük fogékony legyen a Szentlélek leggyöngébb érintésének, illetve indításának felfogására.

Olyan ajándékokról van szó tehát, amelyet **kapunk**, bár azok nem mindjárt tudatosulnak bennünk eléggé. Amikor például vásárolunk egy rádiót, még nem tudjuk, hogy mi mindenre képes az a szerkezet. Időbe telik, amíg megismerjük. Ugyanígy vagyunk, ha egy új telefont, mikrohullámú sütőt vagy akármit veszünk vagy kapunk. Mi most maradjunk inkább a „kapunk” szónál, mert hiszen ajándékról van szó. Birtokolunk valamit, de még nem ismerjük eléggé annak a hatásmechanizmusát.

A Szentlélek ajándékait azért mondjuk ajándéknak, mert **ingyen** kapjuk Istentől. Nem lehet kikövetelni, hogy nekem jár ez az ajándék. Ha valakinek van elegendő pénze egy műszaki cikk megvételre, és odaadja azt a pénzt, akkor a kereskedő köteles odaadni annak ellenértékét, vagyis azt a bizonyos műszaki eszközt. Ez jogi úton kikövetelhető. A Szentlélek ajándékai azonban nem ilyenek, hogy azokra jogot formálhatnánk, hanem ingyen kapjuk azokat. Hatékonyságukat – hogy tehát egyáltalán észrevegyük, és azután azok tevékenykedjenek bennünk – nekünk is elő kell mozdítanunk.

A lelki élet útján az első szakasz, amint erről már volt szó: a **megtisztulás útja** (via purgativa), hogy a bűnöktől szabaddá váljon a szívünk.

Lelki életünk második szakaszában, a **megvilágosodás útján** (via illuminativa) Krisztus erényeibe öltözünk bele.

A lelki élet harmadik szakasza **az Istennel való egyesülés útja** (via unitiva). Mindegyik életszakaszban, de leginkább itt van szükség az önmegtágadásra. Ahhoz, hogy *Isten legyen bennünk a minden* (vö. 1 Kor 15, 28), Isten töltsön be önmagával, ahhoz teljesen meg kell tagadnunk, háttérbe kell szorítanunk magunkat. Ahogyan Keresztelő Szent Jánostól már tanultuk: *Neki, tudniillik Jézusnak növekednie kell, nekünk kisebbednünk* (Jn 3, 30). Nem rossz csere! Önmagunkat semminek sem tekintjük, és egyszer csak örvendezve szemlélhetjük: **Isten lett a minden az életünkben!** Tehát az önmegtágadó lelkület azért kell, hogy a szent lelkületnek, Krisztus Lelkületének, vagyis a Szentléleknek az ajándékait engedjük érvényesülni magunkban. Ez a mi erőfeszítésünk dolga. Az isteni és az erkölcsi erényeknél pedig már elsősorban Isten tevékenykedik, aki ezeket az erényeket adja. A mi feladatunk: bekapcsolódni ebbe az isteni segítségbe, amellyel Ő alkalmassá tesz bennünket az egyes erények gyakorlására.

I. Az isteni erények – a hit, a remény és a szeretet – összekötnek bennünket Istennel

Isten megadja a hitet, a reményt és a szeretetet, de nekünk magunknak kell hinnünk és remélnünk benne, és szeretnünk Öt.

1. Itt bölcs dolog megállni, s **hitünket, reményünket és szeretetünket megvallani** Istennek.

a) Boldogan, szívünk legmélyéből fakadó vallomással mondjuk el Neki **hitünket**: „Hiszek Tebened, Uram!” Most nem kell boncolgatnunk, hogy miért és hogyan hiszünk. Elég, ha csak ennyit élünk meg: „Feltétel nélkül hiszek Benned, Uram!” Engedjük, hogy hitünk Istene és a hívő lelkünk egymásba kapcsolódjék. **Isten lehajol** hozzánk, **mi pedig ágaskodjunk** Feléje. Kimondjuk: „Uram, hiszek Tebened! Uram, hiszek Neked!”

b) Ugyanígy próbáljuk a **reményt** is felindítani: „Remélek Benned, Istenem!” Itt is egymásra kell hangolódnunk: reményünk Istenének hullámhosszára kell ráállítanunk reménykedő lelkünket. Itt sem fontos most részleteznünk reményünk tárgyát. Elegendő azt tudnunk, hogy a reményünk összeköt bennünket Istenrel. Így is mondhatjuk: „Azt az Urat szemlélem, akiben reménykedem, aki a reményem.”

c) A **szeretetet is** indítsuk fel: „Te vagy az az Isten, akit szerettek!” De legfőképpen azt éljük át: „Te vagy az az Isten, aki szeretsz engem!”

2. A Szentlélek ajándékainak észrevételéhez, illetve ahhoz, hogy azok szabadon fejtsék ki hatásukat a lelkünkben, nem csupán az isteni, hanem az **erkölcsi erények**, vagyis az okosság, az igazságosság, a mértékletesség és a lelki erősség **gyakorlása is szükséges**.

a) **Az okosság** abban az emberben van meg, aki a jó és a rossz közül a jót választja. Ezért az okosság, a prudentia az erények mestere, segítője.

b) **Az igazságosság** erénye abban van meg, aki mindenkinek – Istennek, embertársainak és önmagának is – megadja azt, ami kijár nekik.

c) **A mértékletesség** erénye abban segít, hogy az e világ javaiból csak az üdvösséghez szükséges javakat használjuk fel, vagyis ami abban segít, hogy egyre jobban Isten töltse be a lelkünket. Mert az üdvösség nem más, mint részesedés Isten életében.

d) **A lelki erősség** abban az emberben van meg, aki az Úristen kegyelmével inkább a jót hajlandó választani, mintsem hogy a rossznak engedjen. Megküzdött a jó diadaláért.

Ahogy egy hárfának a húrjait fel kell hangolni ahhoz, hogy kész legyen szép dallamokat kiadni, úgy ezek az erények a lelkünket helyezik készülségi állapotba. Nem a feszültség élménye ez, hanem a készség állapota: fogékonyak vagyunk arra, hogy **amikor a Szentlélek a mi lelkünk húrjain akar játszani, akkor a leggyöngédebb érintésére is rezonáljunk!**

II. Mit tanít a Szentírás a bölcsességről általánosságban?

1. A Példabeszédek könyvében olvashatunk arról, hogy *a bölcsesség* ajándékokat *készít övéinek* (vö. Péld 9, 1). Itt a bölcsesség Isten tevékenysége, mondhatnánk, hogy ez a második isteni Személy előrejelzése az Ószövetségben. Ez a könyv Isten ajándékozó szeretetéről ad tanítást. Bár az Ószövetségben Isten még nem nyilatkozta ki a Szentháromság titkát, de itt már valamiképpen előre akarta jelezni, hogy Istenben az Atya, a Fiú és a Szentlélek együtt működik. A szent író Isten bölcsességéről beszél. Mi már tudjuk, hogy ez a második isteni Személy az Atya kimondott Igenje, végtelen Bölcsessége.

2. A Példabeszédek könyve szerint *a bölcsesség hét oszlopra építette a házát* (Péld 9, 1). Ez a hetes szám valamiképpen a Szentlélek hét ajándékára utal, amelyek képesítést adnak arra, hogy a jót felismerjük, a rosszat elkerüljük, és meglegyen bennünk az alkalmasság a Szentlélek sugallatainak követésére. Ezt az alkalmasságot nem a begyakorlás által nyerjük el – mint az erények szférájában a saját erőnkkel –, hanem készen, ajándékképpen kapjuk. A mi feladatunk az, hogy élnünk kell ezekkel az ajándékokkal.

3. Szent Pál az Efezusi levélben *arra buzdít, hogy éljünk bölcsen. Ne oktanul éljünk, mint akik nem ismerik, hogy mi az Isten akarata!* (vö. Ef 5, 15. 17)

4. Jézus arról beszél, hogy *aki ezt az eucharisztikus kenyeret eszi, örökké él. A kenyér, amelyet adni fogok, az én testem a világ életéért* (vö. Jn 6, 51). Tehát önmagát adja ajándékol.

Ajándék, ajándék! – Istennek ez a stílusa. Ő mindent ajándékba ad nekünk.

III. A bölcsesség ajándéka

1. A bölcsesség a Szentlélek olyan ajándéka, amelyet a megszentelő kegyelemmel kapunk, és amellyel **a Szentlélek az értelmünket fogékonyra teszi Isten dolgainak szemlélésére, illetve a dolgok Isten szempontjai szerinti megítélésére, birtoklására, élvezetére.** Nem véletlenül szerepel az ajándékok között első helyen a bölcsesség. Amikor a szemlélődő ima útjait keressük, akkor tudatosítanunk kell, hogy **a bölcsesség** az az ajándék, amely a leginkább segíti a lelkünket arra, hogy értelmünk ne csak Isten dolgainak, hanem magának Istennek a szemlélésére is fogékony legyen. Lehetne sok minden mást is nézni, de **az a legbölcsebb, ha Istent akarjuk szemlélni**, ha Istenre irányul lelkünk tekintete.

2. Ne akarjunk tehát oktalanul mindenfelé szétszóródni, hanem a legbölcsebb döntést meghozva **ne a teremtmények felé**, hanem Istenre igyekezzünk irányítani lelkünk tekintetét! De tudnunk kell, hogy ezt az irányulást is a Szentlélek műveli bennünk. Ez az Ő ajándéka. Ha bepillan is az agyunkba a teremtmények világa, nyugodtan tekintünk túl rajtuk, vagyis engedjük, hogy a tekintetünk átugorja ezt vagy azt a dolgot, hiszen nem ezeket keressük. Ahogyan például az újságosbódénál állva tekintetünk átsiklik a lényegtelen újságokon, és csak azt keressük, amelyet szeretnénk megkapni, úgy – most minden mást hanyagolva – az egyetlen végtelen Újdonság, vagyis Isten felé irányuljon lelkünk tekintete! Ő mindig tud újat mutatni magából.

A dolgok birtoklása örömünkre szolgál, gyönyörűséget okoz, mert ezek számunkra szépek, jók és élvezetesek. Csak az a kérdés, hogy **a dolgokat hogyan tudjuk megfelelően birtokolni**, hogy helyesen élvezzük őket. Amikor leragadunk a dolgokhoz és lekozmásodunk hozzájuk, vagyis amikor csak a földi dolgokat nézzük, akkor ezek a teremtett dolgok elvonnak Istentől, vagyis nem helyesen birtokoljuk őket. Olyan ez, mint amikor a gyermek biciklit kap, nagyon szereti, élvezi, és még a vasárnapi szentmisét is elbiciklizi. Elindul ugyan otthonról, de nem a templomba megy, hanem másfelé. Azután egyszer csak rájön arra, hogy a biciklivel előbb mehet el a templomba, s akkor már ez a földi, teremtett dolog nem elvonja Istentől, hanem segíti Istenhez. Ez a bölcs cselekvés.

Mi is akkor cselekszünk a bölcsesség ajándékának erejével, ha a teremtett dolgokat helyesen használjuk, mert akkor azok odavezetnek Istenhez, közelebb visznek Hozzá. Tehát a bölcsesség ajándéka arra képesít, hogy helyesen értékeljük a dolgokat, megértsük, mi a jelentőségük Isten előtt, vagyis igazán mennyire jelentéktelenek. Amikor az újságosbódé előtt a tekintetünk átsiklik a számunkra lényegtelen, jelentéktelen újságokon, akkor ezek arra segítenek, hogy a lényegesre tudjunk irányulni. Amikor Istent keressük, amikor az Ő ajándékát szeretnénk tudatosan befogadni, akkor így kell szelektálnunk: ez a teremtmény sem érdekel, az sem fontos, mert **nekünk a dolgok Teremtője a fontos!** A dolgok tehát segítenek, hogy bölcsen tudjunk dönteni. Mint ahogyan a rádióállomás-keresésnél is mindaddig hanyagoljuk a különböző állomásokat, amíg az általunk kívánt adó meg nem szólal.

3. **Ki a bölcs ember? Az, aki mindig helyesen cselekszik.** *Aki a jót teszi, és kerüli a rosszat* (vö. Zsolt 36, 28), mert tudja – sokszor a saját tapasztalatából is –, hogy csak a jót érdemes tenni, mert a rossz megtevése nem ad nyugodt lelkiismeretet, békességet. A bölcs ember mindent Istenhez vezet vissza, ezért **minden Istent juttatja az eszébe, minden Isten szeretetét növeli a lelkében.**

A bölcsesség ajándéka tehát tökéletesíti bennünk a szeretet erényét. Amikor valaki *Isten ujját* (vö. Lk 11, 20) – ahogyan Jézus a Szentlelket nevezte –, vagy Isten szándékát meglátja a teremtett dolgokban, amikor *nem oktalanul, hanem bölcsen* (Ef 5, 16) felismeri Isten elképzelését akár saját életére vonatkozóan, akár pedig az eseményekre, a nehézségekre vonatkozóan, és azt beépíti saját életébe, akkor tud bölcsen cselekedni.

IV. Próbáljuk ráhangolni értelmünket, gondolatainkat Isten szándékaira!

1. Nekünk kell hozzátörnünk magunkat Isten akaratához, szándékához. Itt tudjuk mindjárt a szeretetünket is megélni: szeretjük azt az Istent, akinek a szándékát talán még nem látjuk át egészen, de gondolkodás nélkül, gyermeki bizalommal és szeretettel elfogadjuk, belevetjük magunkat isteni gondviselő szeretetébe.

Az a bölcs magatartás, amikor nem állunk oda csípőre tett kézzel vitatkozni, hogy „bezzeg én így gondolom”, hanem a Szűzanya módjára kimondjuk: *Legyen nekem a te igéd szerint* (Lk 1, 38). Jézus példáját követve igent mondunk *a Mennyei Atya akaratára* (vö. Lk 22, 42).

Clairvaux-i Szent Bernát a bölcsesség ajándékát „Isten és az isteni dolgok ízes ismeretének” mondja. Olyan jó íze van ennek a tudásnak, olyan jó nyomot hagy az ember lelkében, hogy az már maga boldogság. Mert amikor Isten akarata szerint cselekszünk, **amikor bölcsen élünk, akkor eltölt bennünket az Istennel való szeretetkapcsolat békéje**, az Isten iránti szeretet. Érdemes vágyódni a bölcsesség ajándékára, vagyis Isten ízes ismeretére.

2. Most csiholjuk fel lelkünkben a készséget erre a bölcs magatartásra: „A teremtett dolgok helyett Isten dolgait, sőt magát Istent akarom szemlélni. A magam akarata, elképzelése helyett Isten édes akaratát akarom szeretni!” Ez már Jézus szíve szerinti kérés, amelyet Ő szívesen teljesít: *Bármit kértek az én nevemben, Atyám megadja nektek* (Jn 15, 16).

Annyi édesség van a mi Urunkban: *Ízleljétek és lássátok, milyen édes az Úr!* (Zsolt 33, 8). Aki bölcsen gondolkodik, és bölcsen vélekedik a dolgokról, az megízleli az Úr édességét, „láthatja”, szemlélni Isten édességét. Nem érzélgősségről van itt szó, hanem Isten lényéről, aki a legtökéletesebb Létező, aki **szívünk minden vágyát be tudja tölteni**. Nem véletlenül használjuk ezt a megszólítást: **„Édes Istenem!”** A közmeggyőződés, az általános tapasztalat is „tudja”, hogy *édes az Úr!*

V. A bölcsesség ajándékainak hatása

1. Megingathatatlaná teszi bennünk **a hitet**. Aki az imádságban vagy a szentáldozásban megízlelte, hogy *milyen édes az Úr*, az nem fog kételkedni Isten létében, mert már tudja, hogy van Isten. Az tudja, hogy Isten őbenne él a megszentelő kegyelem révén. Gondoljunk vissza a saját élményeinkre! Hányszor mondtuk: „Hiszek Tebenned!” – és ez mennyi édességet, belső békét, erőt adott.

2. Megszilárdítja **a reményt**. Aki meg tudja élni Isten szempontjait, gondolatait – például, hogy mindnyájan Krisztushoz tartozunk, titokzatos Testét alkotjuk –, annak sziklaszilárd reménye van az örök életre. Tudja, mert *megízlelte* (Zsid 6, 4) azt, hogy Krisztushoz tartozik nemcsak ebben a földi életben, hanem majd az örökkévalóságban is. Mi más a remény, mint az örök élet elnyerésében való szilárd bizodalomunk Krisztus által (vö. 1 Tessz 1, 3)?

3. Kiváltja **a szeretetet**. Aki megkóstolta az isteni szeretet édességét, annak nem ízlik a földi szeretet, amely elvonná Istentől. Aki a bölcsesség ajándéka által fogékonyvá lesz Isten és az isteni dolgok szemlélésére, abban előbb vagy utóbb megszületik a szeretet. Mert az ismeret mindig szeretetet eredményez. Engedjem, hogy a bölcsesség ajándékának következtében feltüzesedjék bennem ez a szeretet! Minél nagyobb az ismeret, annál több lesz a szeretet.

4. **Édes békét** ad az emberi szívbe. Amikor szeretjük Istent, akkor nem tusakodunk Ellene, hanem békességben élünk Vele. Amikor Istent Atyánknak ismerjük el, akkor gyermekeként szeretjük Őt. Eltölti lelkünket az Ő békéje. Az a béke, amit sehol a világon nem tudunk megkapni, csak Jézustól: *Boldogok a békességben élők, mert Isten fiainak hívják őket* (Mt 5, 9).

5. **Tudást** eredményez bennünk Istenről. Ezt nem testi szemünkkel látjuk – hiszen nincs teste –, de értelmünkkel tudhatjuk, s **a szívünkkel szemlélni lehetjük Őt**. Így tölt el bennünket az Ő szeretete, békéje.

Gondoljuk meg: Isten szüntelenül ajándékozza a kegyelmet. **A bölcsesség ajándéka is szüntelenül árad belénk**. Ő betölti értelmünket és szívünket. Az a bölcs magatartás, ha nem torlaszoljuk el, hanem **kitárjuk előtte** lelkünk ajtaját: „Áradj be még jobban a lelkünkbe!” A bölcs ember egyre tágasabbra nyitja lelke kapuját. Mi is tárulkozzunk ki egészen Isten előtt, hogy végül is az Ő bölcsessége töltsön be bennünket!

Ez a bölcsesség nemcsak a dolgok Isten szempontjai szerinti megítélése, hanem sokkal inkább maga a végtelen isteni Bölcsesség, a második isteni Személy. Micsoda ajándék! Ekkor már Ő veszi át a vezetést a lelkünkben. **Ő segít elkerülnünk a rosszat, és megtenni a jót**, vagyis azt, ami kedves a Mennyei Atya előtt.

VI. Hogyan tudjuk egyre jobban használni a bölcsesség ajándékát?

Ezeket a megszentelő kegyelemmel kapjuk meg. De hogy használjuk-e, az tőlünk függ. Milyen eszközök állnak rendelkezésünkre a bölcsesség ápolására?

1. Először **buzgón kérjük imádságainkban**, hogy jól tudjuk használni a bölcsesség ajándékait! Salamon király is imádkozott bölcsességért: *Küldd el szent egedből a bölcsességet a dicsőséged trónjától, hogy munkámban velem legyen és segítsen, és így fölismerjem, mi kedves a szemedben* (Bölcs 9, 10). A bölcs ember tudja, hogy *mi a kedves Isten szemében*, és azt választja, azt teszi. Ha a bölcs Salamon tudott imádkozni a bölcsességért, akkor mi is imádkozzunk érte, hogy meglássuk a helyeset, hogy Isten akarata szerint ítéljük meg a dolgokat. Főleg meglátni a legfőbb helyeset: Istent! De nagyon kívánatos ez a bölcsesség! Kérjük és vágyódjuk elnyerni a bölcsesség ajándékát!

A zsoltáros szavait is mondhatjuk: *Uram, Előtted van minden kívánságom. Nincs elrejtve Előtted sóhajom... Uram, én Benned remélek, meg is hallgatsz, Istenem!* (Zsolt 37, 10. 16). Vagyis megvan a megalapozott reményünk arra, hogy a bölcsesség utáni vágyódásunkat, imádságunkat Isten betöltse.

Mondjuk tovább a zsoltáros imáját: *Ne hagyj magamra, én Uram! Istenem, ne távozzál el tőlem! Siess, oltalmaz engem, Uram, én menedékem!* (Zsolt 37, 21-22). Ha Isten olyan jóságos, hogy a zsoltáros szíve vágyát is betöltötte, akkor joggal remélhetünk abban, hogy a mi bölcsesség után vágyódó szívünket is betölti az Úr, és az Ő bölcsességét ajándékozza nekünk.

2. A bölcsesség ajándékának elnyerésére és ápolására a másik eszköz: **nézzünk mindent Isten szemével!** Isten szerint ítéljük meg a dolgokat, eseményeket és személyeket! Így növekedünk az erényekben, gazdagodunk a bölcsességben, a belső békességben, az Istent tekintetbe vevésben.

3. **Cselekedeteinkben** pedig oda kellene eljutnunk, hogy ne csupán mi ítéljük Isten szerint a teremtett dolgokról, hanem engedjük, hogy az Ő ítélete érvényesüljön az életünkben, maga Isten döntsön a cselekvési lehetőségeink kiválasztásában is. Így a bölcsesség ajándéka Isten szerinti cselekvésre, az istenszemlélés és istenbirtoklás élményére segít bennünket.

Ó, milyen bölcs dolog a Legnagyobb után, vagyis Isten után vágyakozni! Isten szemlélésére, birtoklására, élvezetére vágyakozzunk! Ez a vágyunk találkozik a szentháromságos egy Isten akarásával, aki a Szentlélek által ajándékozta nekünk azt a bölcsességet, hogy **mindenekfelett Őutána vágyakozzunk, Őt birtokoljuk, és majd élvezhessük is!**

Szívünkben hallgassuk az Úr édes üzenetét: *Gyermekem, te most már tudod, hogy' szeretlek én!* Sóhajtsuk el Neki gyermeki szívünk Hozzá vágyódó szavát: *Istenem, szeress még jobban, engem, szüntelen!*